VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKIMUSTOIMINTA

Kokeilukulttuuri Suomessa – opit, merkitys, systemaattinen toimintamalli ja suosituksia jatkotoimiksi (KOKSU)

14.12.2018 I Tulosseminaari

Riina Antikainen, Katriina Alhola, Hanna-Liisa Kangas, Suomen ympäristökeskus
Jari Stenvall, Ulriika Leponiemi, Pasi-Heikki Rannisto, Elias Pekkola, TAY
Jarno Poskela, Innotiimi Oy

Tavoite:

tuottaa hyvin perusteltu ehdotus **kokeilukulttuurin edistymisen** seurannan systemaattisesta toimintamallista ja arviointikehikosta sekä laatia **suosituksia kokeilukulttuurin jatkotoimenpiteistä seuraavalla hallituskaudella**.

Tutkimuskysymykset

A) Onko tieto ja ymmärrys lisääntynyt siitä, miten kokeiluista voidaan oppia ja millainen kokeilu soveltuu mihinkin tarkoitukseen?

B) Mikä on ollut Otetaan käyttöön kokeilukulttuuri -kärkihankkeen merkitys kokeilukulttuurin muutokselle tähän mennessä?

C) Mikä on hallituksen strategisten kokeilujen merkitys yhteiskuntapolitiikan ja toimintakulttuurin uudistamisessa?

D) Minkälainen voisi olla pysyvä ja systemaattinen toimintamalli ja arviointikehikko kokeilukulttuurin edistymisen seuraamiselle?

E) Millaista kokeilukulttuuria kannattaisi jatkaa ja miten? Mitä seuraavan hallituksen kannattaisi tehdä kokeilukulttuurin saralla?

KOKEILUKULTTUURI → Ajattelutavan muutos → Riskit ja epäonnistumiset voidaan hyväksyä → Oppiminen keskiössä

Aineistot ja menetelmät

- Kysely (132 vastaajaa)
- Haastattelut (19 henkilöä)
- 5 työpajaa
  - Tampere, Helsinki *2, Joensuu, Oulu
  - 87 osallistujaa

Kokeilukulttuurissa ”hyvää pöhinää”

+ Kokeiluilmiön synnyttäminen
+ Paljon pieniä arjen kokeiluja eri alueilla
+ Kokeilut osaksi kehittäjän normaalia työkalupakkia
? Epäonnistumisten hyväksyminen
? Kokeilukulttuurin leviäminen ”joka niemeen ja notkoon”
? Kokeilut osana organisaatioiden johtamista

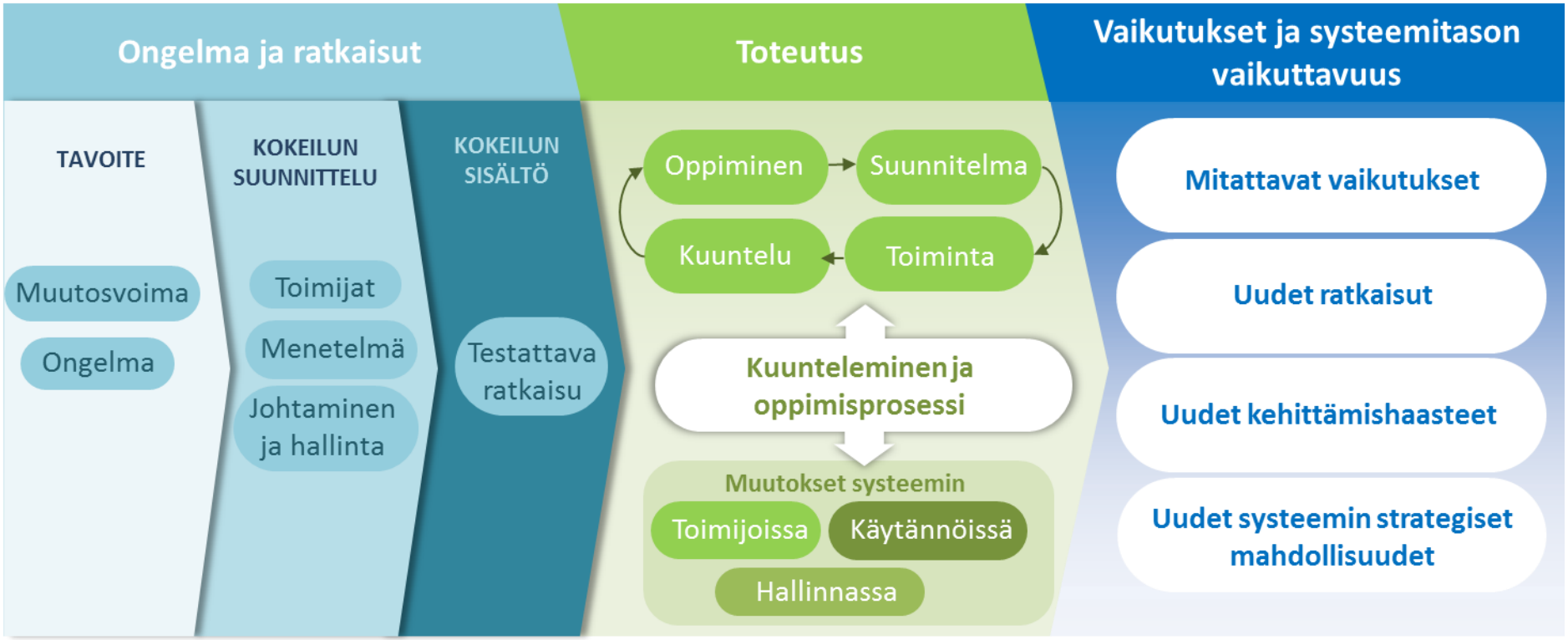
Kokeilujen aloitus onnistuu – lopetus ontuu!

+ Osaaminen kokeilujen käynnistämisessä ja toteuttamisessa
+ Kokeilutiedon kerääminen ja jakaminen (Kokeileva Suomi, Kokeilun paikka)
+ Pienkokeilujen rahoittaminen
? Kokeiluista oppiminen ja tulosten hyödyntäminen päätöksenteossa
? Kokeilutoiminta osana julkisen sektorin päätöksentekijöiden ja organisaation kehittäjien ammattitaitoa
? Onko kokeiluille tilaa hankerahoituksessa?

Kokeiluista lisäpotkua julkisen sektorin päätöksentekoon!

+ Strategiset kokeilut
+ Kokeilut suunnitelmallisen hankekehittämisen rinnalla
+ Kokeilukeskittymät
? Kokeilujen omistajuus ja tarvelähtöisyys
? Kokeilujen monipuolisuus, kunnianhimo ja laajuus
? Kokeilujen tulosten skaalaaminen ja monistaminen

KOKEILUT JA SYSTEEMIN OPPIMINEN

KOKEILUPOLITIIKKA
Kokeilujen toimeksiantajat

A Politiikkaosaaminen ja -oppiminen
- Virkamiesten osaaminen
- Kokeilutoiminnan ohjaaminen:
  - Rahoitus
  - Lainsäädäntö
  - Informaatio-ohjaus
- Palautteen kerääminen

C Politiikkatuotokset
- Kokeilujen skaalautuvuus
- Kokeilujen tuottama vaikuttavuus
- Kustannustehokkuus
- Päätöksentekoon saatu tuki

KOKEILUTOIMINTA
Kokeilujen toteuttajat

B Organisatorinen osaaminen ja -oppiminen
- Kokeiluasetelmien arviointi
- Organisaatioiden kokeilukyvykkyys
- Organisaatioiden kyky oppia uutta ja hyödyntää opittua
- Kokeilujen kontekstualisointi

D Kokeilujen tuotokset
- Yksittäisten kokeilujen arviointi
- Syntyneet innovaatiot ja uusi tieto
- Tuloksellisuus (ei tässä hankkeessa)

Prosessi **Tuotokset**

TULOKSELLINEN KOKEILUKULTTUURI

Kokeilukulttuurin uudistavat mahdollisuudet

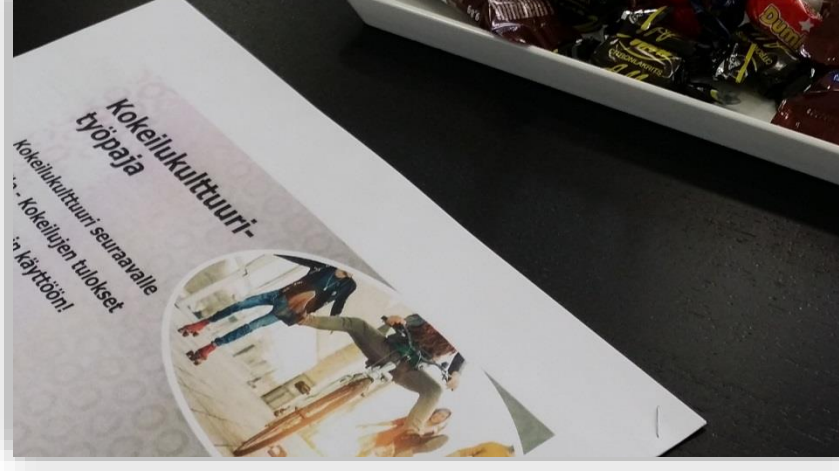
- Julkisen hallinnon sopeutumis- ja uudistumiskyvyn parantaminen.
- Ratkaisuja esimerkiksi kestävän kehityksen kaltaisiin monimutkaisiin ongelmiin ja tavoitteiden toteuttamiseen.
- Tukea systeemisen muutoksen edistämiseen.
- Monitoimijaiseen ja poikkisektoraaliseen kehittämiseen, erityisesti kun ongelma tunnistetaan, mutta ratkaisua ei ole näköpiirissä.

Suosituksia jatkotoimiksi

- Kyvykkään ja vaikuttavan julkishallinnon ohjelmallinen toiminta sekä verkosto levittämään ja vahvistamaan yhteisiä käytäntöjä.
  - Ministeriötaso, poikkihallinnollinen.
  - Kokeilu- ja innovaatiotoiminnan yksikkö koordinoivaksi tahoksi.
- Kokeilutoiminnan säännöllinen arviointi esim. KOKSUssa kehitetyn arviointikriteeristön avulla.

Kokeilevan toiminnan käytäntöjen kehittäminen

- Erityyppisiä entistä kunnianhimoisempia ja pitkäjänteisempiä ja kokeiluja.
- Nivonta innovaatiotoimintaan ja ennakointiin sekä pitkän aikavälin kehittämistyöhön.
- Valtion keskushallinnon ja alue- ja paikallistason välinen dialogi.
- Kokeiluosaamisen vahvistaminen ja kytkentä koulutusohjelmiin.
- Parempi ymmärrys kokeilujen ja suunnitelmallisen hankekehittämisen käytöstä.

Käytännön kokeilutoiminnan edistäminen

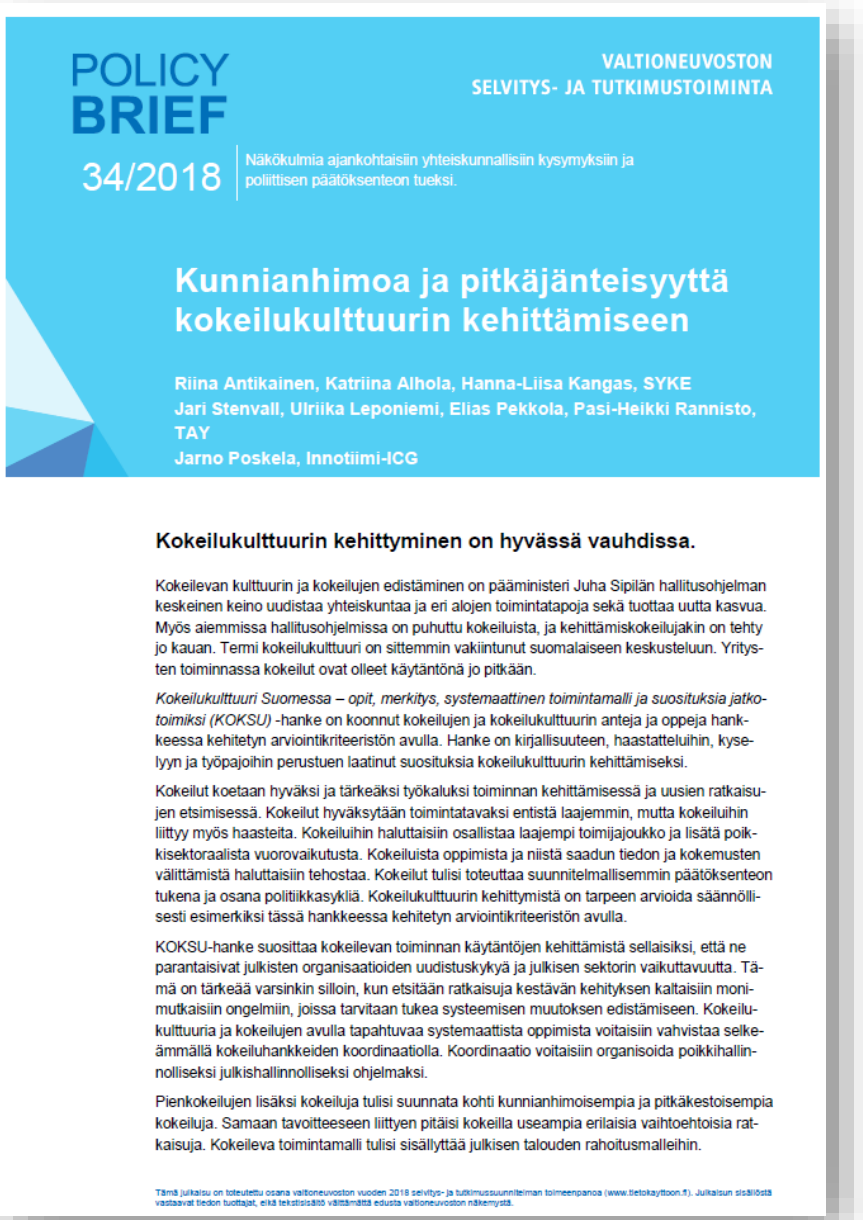
- Kokeilevan toimintamallin sisällyttäminen rahoitusmallien ehtoihin ja vaatimuksiin.
- Alueelliset kokeilukummit tai -toimistot.
- Kokeilujen digitaalisen alustan kehittäminen ja tunnettuuden parantaminen.
- Kokeilujen tarvelähtöisyyden ja omistajuuden varmistaminen.

Hankkeen tuotokset

Loppuraportti:

Antikainen, R., Kangas, H.-L., Alhola, K., Stenvall, J., Leponiemi, U., Pekkola, E., Rannisto, P.-H., Poskela, J. 2019. Kokeilukulttuuri Suomessa – nykytilanne ja kehittämistarpeet. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2/2019 (*julkaistaan 14.1.2019*).

https://tietokayttoon.fi/julkaisut

Kiitos!

riina.antikainen@ymparisto.fi / jari.stenvall@uta.fi / jarno.poskela@innotiimi-icg.com

SYKE

TAMPEREEN YLIOPISTO

Innotiimi-ICG